

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни

« МЕНЕДЖМЕНТ »

для студентів

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова**

Укладачі:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Лазаренко В. Є.

1. Методичні вказівки з організації семінарських занять

Семінарські заняття присвячуються вивченню найбільш важливих, складних чи дискусійних питань курсу "Менеджмент". Вони проводяться у формі діалогу слухачів один з одним і з викладачем, під час яких здійснюється обговорення найбільш цікавих теоретичних і прикладних проблем, аналіз статистичних матеріалів, розв'язання задач, аналіз конкретних ситуацій, заслуховуються доповіді та есе з питань, що вимагають вивчення додаткової літератури і т.п.

Головне призначення семінарських занять у процесі вузівської підготовки бакалаврів - поглиблена самостійна пошукова і творча робота слухачів по найважливіших навчальних проблемах курсу. Семінар – "вершина айсберга" серйозної підготовчої роботи студентів.

При підготовці і проведенні семінарських занять за даним курсом викладач має керуватись як загальними навчально-методичними настановами (науковість, системність, доступність, послідовність, наступність, наявність єдиної внутрішньої логіки курсу, його зв'язок з іншими предметами), так і специфічними особливостями курсу "Менеджмент" (його прикладна спрямованість, потреба в постійному наповненні новим поточним фактологічним матеріалом).

Для забезпечення ефективності і прикладної результативності засвоєння навчальних матеріалів, при організації семінарських (практичних) занять застосовуються диспути, ділові ігри, а також розбір конкретних ситуацій по прийняттю управлінських рішень, проведенню переговорів, забезпеченню організацій людськими та всіма іншими видами ресурсів, формуванню портфелю замовлень на вироблювану продукцію. Для формування лідерських якостей і якостей менеджера проводяться тренінги по виступам перед "конкретною" аудиторією (позначеною викладачем), "публічні" дискусії по злободенних бізнесових й управлінських проблемах. У ході проведення семінарських занять повинні широко застосовуватися візуальні матеріали за допомогою комп'ютерних технологій. В цілому, інтерактивні форми проведення семінарських занять складають не менш 50% від загального числа виділених на цю форму аудиторних занять.

Успішне проведення семінарських занять в якості обов'язкового елементу вимагає попередню самостійну роботу студентів. Для забезпечення самостійної поза аудиторної роботи використовуються як традиційні способи роботи студентів (читання і конспектування наукової і навчальної літератури), так і сучасні, засновані на використанні Інтернет- та інших комп'ютерно-інформаційних технологій.

Конкретні завдання по окремих розділах наводяться в планах семінарських занять. Для більш чіткої координації самостійної роботи студентів застосовуються індивідуальні і групові консультації. Контроль здійснюється у вигляді підготовки і здачі письмових рефератів, доповідей на семінарських заняттях, а також у вигляді есе з конкретних проблем розділу менеджменту.

Під час самопідготовки до семінарського заняття за курсом "Менеджмент" студенти мають навчитися працювати з літературою і джерелами, розуміти їх специфіку й особливості використання, навчитися правильно і грамотно конспектувати їх, застосовуючи при цьому різні способи записів (цитування, виклад, тези). Важливо також навчитися виділяти головні думки й ідеї авторів, не висмикувати їх із загального контексту міркувань і доказів.

Крім використання літератури, рекомендованої в програмі навчального курсу "Менеджмент", студентам доцільно опанувати методику самостійного пошуку необхідної літератури для підготовки доповідей, повідомлень, виконання контрольних робіт.

Отриману під час самостійної роботи додаткову інформацію з досліджуваних тем дисципліни, доцільно вносити у відповідний розділ конспекту лекцій, щоб лекційний зошит містив одночасно дві складові (лекційні матеріали та додаткова інформація з теми, використовувана для відповідей і виступів у ході семінарських занять).

При виконанні тестових і практичних завдань, а також виробленні відповідей на питання для самоперевірки слід фіксувати всі рішення, відповіді і графічні інтерпретації в письмовій формі.

Найголовніше в підготовці до семінарського заняття за курсом Менеджменту – це формування, розвиток і закріплення аналітичних здібностей студентів. Досягається дана мета за рахунок поступового, але послідовного вироблення кожним студентом:

- уміння самостійно систематизувати, оцінювати, узагальнювати матеріал, робити висновки;
- здібностей виділяти серед об'ємного матеріалу головні, ключові моменти;
- навичок співвідносити досліджуваний навчальний і науковий матеріал з конкретними питаннями семінарського заняття;
- уміння знаходити й оцінювати причинно-наслідкові зв'язки між різними досліджуваними явищами і процесами;
- здібностей дискутувати переконливо, аргументовано, логічно несуперечливо і послідовно відстоювати власну точку зору.

2. Засоби поточного контролю успішності і проміжної атестації з дисципліни

Поточний контроль, рубіжний контроль і проміжна атестація засновані на бально-рейтинговій системі оцінки навчальних досягнень студентів.

У рамках семінарських (практичних) занять за курсом "Менеджмент" передбачається проведення поточного контролю знань студентів. До нього включається контроль усіх видів аудиторної і поза аудиторної роботи студентів, результати якої оцінюються до рубіжного контролю (відвідування семінарів, основні відповіді на семінарських заняттях і доповнення до відповідей, підготовка доповідей і есе (рефератів), виконання домашніх завдань (письмових і усних), поточних контрольних робіт, експрес-опитування на початку занять (2-3 рази за семестр).

Форми контролю:

- *проміжний контроль*: результати участі студентів у семінарських заняттях, виступи з доповідями і написання есе (рефератів), дискусія по обраних проблемах, ділові ігри, контрольні роботи.
- *підсумковий контроль*: екзамен наприкінці семестру.

3. Зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва тематичного розділу дисципліни	Тема практичного (семінарського) заняття	К-ть годин прак. зан.	К-ть годин СРС
семестр № 2				
1	Тема 1. Менеджмент і його основні функції	1. Поняття управління і менеджменту. Роль менеджменту в соціально-економічному розвитку суспільства. 2. Організація як об'єкт управління. 3. Основні принципи та функції менеджменту. Види менеджменту. 4. Методи управління і їх особливості.	2	4
2	Тема 2. Розвиток менеджменту як науки і професії	1. Основні етапи розвитку менеджменту як науки і професії. Управлінські революції. Перші систематизації досвіду управління. 2. Підходи і школи наукового менеджменту.	2	4

		3. Моделі менеджменту: американська, японська, європейська.		
3	Тема 3. Організація як система та об'єкт управління	1. Системна управлінська модель сучасної організації: основні підсистеми. 2. Суб'єкти постановки управлінських задач. Рівні управління в організації. 3. Внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства.	2	4
4	Тема 4. Організаційні комунікації	1. Поняття та значення комунікацій в управлінні. Види організаційних комунікацій. 2. Канали та напрями організаційних комунікацій. 3. Комунікаційний процес: елементи та етапи. 4. Проблеми здійснення комунікацій. Основні напрямки розвитку комунікацій в організаціях.	2	6
5	Тема 5. Управлінські рішення	1. Управлінські рішення: форми вираження та види. 2. Ключові детермінанти та моделі прийняття і реалізації управлінського рішення. 3. Ефективність управлінських рішень та її оцінка. 4. Ризики рішень сучасного менеджера.	2	4
6	Тема 6. Планування як функція менеджменту	1. Роль та структура планування як функції управління. 2. Основні принципи і методи внутрішньо організаційного планування. 3. Типологія планування і види планів. Форми представлення планів.	2	2
7	Тема 7. Стратегічне планування	1. Стратегія і тактика в управлінні організацією: сходства та розбіжності. 2. Принципи та алгоритм стратегічного планування. 3. Базові стратегії організації. 4. Механізм реалізації і контроль виконання стратегічного плану.	4	6
8	Тема 8. Розбудова організаційних структур управління	1. Поняття організаційної структури управління та детермінанти її вибору. 2. Методи організаційного проектування та типи організаційних структур. 3. Характеристики організаційних структур. 4. Організаційна бюрократія. Типи ідеальних структур.	2	4
9	Тема 9. Організація взаємодії і повноваження працівників	1. Склад функціональних підсистем та розподіл праці в управлінні. 2. Делегування відповідальності і повноважень: ключові принципи і механізми. 3. Перешкоди ефективного делегування.	2	2

		Норма керованості.		
10	Тема 10. Мотивація персоналу як функція менеджменту	1. Мотивація як ключова функція управління: основні поняття. Інтереси, мотиви, мотиватори та стимули. 2. Основні етапи розвитку і теорії мотивації в науковому менеджменті. 3. Види і способи стимулювання. Матеріальне та нематеріальне, індивідуальне та групове стимулювання.	2	4
11	Тема 11. Контроль у менеджменті	1. Необхідність контролю в управлінській діяльності. Вплив контролю на поведінку організації. 2. Види і процедури внутрішньо організаційного контролю та його форми. 3. Основні вимоги організації ефективного контролю. Контроль і контролінг.	2	4
12	Тема 12. Влада і виконання функцій у керівництві	1. Влада і вплив у керівництві. Форми і способи реалізації влади. 2. Основні функції керівництва в менеджменті. 3. Психологічні проблеми керівництва.	2	2
13	Тема 13. Лідерство: стиль та ефективність	1. Поняття, структура та теоретичні концепції лідерства в управлінні. 2. Стили лідерства та їх „значущі фактори”: підходи різних шкіл наукового менеджменту. 3. Адаптивний стиль керівництва.	4	6
14	Тема 14. Оцінка ефективності менеджменту	1. Результати і витрати управлінської діяльності. 2. Основні показники ефективності управління підприємством та способи їх визначення. 3. Фактори підвищення ефективності менеджменту. Самоменеджмент керівника.	2	4
	РАЗОМ:		32	56

4. Типова тематика есе, рефератів (презентацій) і доповідей.

Теми есе:

1. Розбіжності „управління”, „керування” і „менеджмент”.
2. Чи актуалізований у наш час т.зв. *формаційний* підхід до періодизації історії К. Маркса ?
3. Співвідношення періодизації історії економіки та історії управління.
4. Чи можна говорити про нову управлінську революцію, що відбувається в наш час.
5. Всесвітня історія з позицій менеджменту.
6. Національні моделі менеджменту та їх особливості. Чи може існувати українська модель менеджменту?
7. Що вважати ефективним менеджментом?
8. Бізнес-план як основа створення та керівництва фірмою. Основні розділи Бізнес-плану.

9. Маркетинг-менеджмент та його елементи.
10. Концепції «людських відносин» та «партисипативного управління» та їх застосування в менеджменті фірм різних форм власності.

Теми доповідей (рефератів, презентацій):

1. Концепція „соціально-етичного” організаційного менеджменту.
2. Управлінські теорії стародавнього світу.
3. Співвідношення проектного керування в Древньому Єгипті й у сучасному світі.
4. Характеристика управлінської системи та теорії Ф. Тейлора.
5. Адміністративна теорія в менеджменті.
6. НОТ як самостійний науковий напрямок.
7. Наукова школа Центрального інституту праці 1920-40-х років та її внесок у світовий науковий менеджмент.
8. Українська та російська управлінська думка – гуманістичний виклик тейлоризму.
9. Харківська школа організації керування.
10. Раціоналізація як напрямок управлінського наукового пошуку.
11. Наукова школа Казанського інституту наукової організації праці.
12. Наукова школа Інституту техніки керування.
13. Наукова школа Н.А. Витку.
14. Наукова школа А.К. Гастева.
15. Дискусії в Держплані про співвідношення плану і ринку.
16. Менеджмент 3:0 та новітні досягнення у світовому менеджменті.
17. Особливості американського підходу до керування.
18. Особливості японського підходу до керування.
19. Обмеження особистої ефективності” менеджера і шляхи їх переборення.
20. Методи антикризового управління.

5. Перелік контрольних питань і завдань для самостійної роботи студентів по підготовці до семінарських занять та виконання контрольних робіт

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Види менеджменту.
3. Еволюція розвитку управлінської думки.
4. Розвиток управлінської думки в Україні.
5. Організація як система, її складові. Сучасна організаційна парадигма.
6. Організація як об'єкт керування. Види організацій.
7. Життєвий цикл організації.
8. Внутрішнє середовище організації, її основні складові.
9. Зовнішнє середовище організації, фактори прямого і непрямого впливу.
10. Комунікації: поняття, види, етапи комунікаційного процесу.
11. Основні види комунікаційних перешкод і їхнє подолання.
12. Управлінське рішення: поняття, види.
13. Основні способи прийняття управлінських рішень, їх зв'язок із проблемою і рівнем керування.
14. Ефективність і якість управлінських рішень.
15. Планування як функція менеджменту: сутність, принципи, види.
16. Основні методи планування.
17. Форми представлення планів.
18. Особливості стратегічного планування.
19. Управлінська діагностика і її методи.

20. Основні елементи й етапи стратегічного планування.
21. Основні базові стратегії: стабільності, росту, скорочення.
22. Основні базові стратегії: портфельна, ділова, функціональна та рівні їх реалізації.
23. Реалізація стратегічного плану: складові і результати.
24. Організація як функція менеджменту.
25. Основні принципи організації: статичні, динамічні.
26. Структура організації і її основні моделі.
27. Норма керованості і підходи до її визначення.
28. Основні моделі механістичних структур.
29. Основні моделі органічних структур.
30. Повноваження та їх різновиди. Способи делегування повноважень.
31. Організаційне проектування: сутність, принципи, підходи.
32. Бюрократія як модель функціонування організації.
33. Сутність мотивації як функції менеджменту.
34. Основні змістовні теорії мотивації.
35. Основні процесуальні теорії мотивації.
36. Стимулювання праці підлеглих, способи стимулювання.
37. Контроль як функція менеджменту: необхідність, принципи.
38. Види контролю.
39. Процес здійснення контролю.
40. Зв'язок контролю з іншими функціями менеджменту.
41. Особливості виробничого менеджменту.
42. Структура виробничого менеджменту.
43. Основні інструменти виробничого менеджменту.
44. Операційний менеджмент: основні цілі та структура робіт.
45. Інноваційний менеджмент: принципи, сутність.
46. Інновація, види інновацій.
47. Особливості проектного управління та менеджменту.
48. Проект: поняття, сутність, види.
49. Сутність антикризового управління. Діагностика банкрутства.
50. Методи антикризового управління.
51. Група: її види. Особливості управління формальними і неформальними групами.
52. Влада в управлінні: основні форми та механізми (шляхи) реалізації.
53. Стиль лідерства, основні класифікації стилів лідерства.
54. Теорії стилів лідерства в науковому менеджменті.
55. Конфлікт і його складові. Види конфліктів в організації.
56. Методи керування конфліктами.
57. Ефективність і якість управлінської діяльності.
58. Шляху підвищення ефективності і якості управлінської діяльності.
59. Самоменеджмент та його складові.
60. Тайм-менеджмент у роботі сучасного управлінця.
61. Раціоналізація управлінської роботи: ключові принципи та методи.
62. Специфіка національних та міжнародних моделей менеджменту.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

6.1. Основна література

1. Мазаракі А.А. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / А.А. Мазаракі, О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.

2. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. с англ./ М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. М.: Дело ЛТД. 2002. 702 с.
3. Основы менеджменту. Теорія і практика : навчальний посібник / Г. Є. Мошек [та ін.] ; за ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2017. 528 с.
4. Осовська Г.В. Менеджмент організацій / Г.В. Осовська, О.А. Косовський. – К.: Кондор, 2009. 357 с.
5. Палеха Ю.І., Основы менеджменту теорія і практика: навчальний посібник / Ю.Палеха, Г.Мошек, І. К. : Ліра-К. 2018. 528 с.
6. Пилипенко С.М. Менеджмент: навчальний посібник / Пилипко С.М., Пилипенко А.А., Оленко В.І. Харків: Вид. ХНУ, 2012. 208 с.
7. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

6.2. Додаткова література

1. Баєва О.В. Основы менеджменту: практикум: Навч. посібник / Баєва О.В., Ковальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. К.: Центр учбової літератури, 2007. 524 с.
2. Бутко М. П. Виробничий менеджмент: [підручник] / М. П. Бутко. К. : ЦУЛ, 2015. 400 с.
3. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент / Г.І Кіндрацька. К.: Знання, 2010. 342 с.
4. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент / П.П. Микитюк. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 237 с.
5. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Т.В. Назарчук, О.М. Косіюк. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 560 с.
6. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: підручник / М.В. Туленков. К.: Каравела, 2007. 304 с.
7. Хміль Ф. І. Практикум з менеджменту організацій : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. Львів : Видавництво "Магнолія 2006", 2019. 332 с.

Крім зазначеного переліку джерел, що носять універсальний характер і призначені бути базою підготовки до семінарських (практичних) занять за всіма темами курсу "Менеджмент", студентам за узгодженням із викладачем слід активно залучати додаткові джерела, перелік яких визначається специфікою тематики кожного окремого індивідуального завдання і формою проведення кожного конкретного семінарського заняття.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ
СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

« МЕНЕДЖМЕНТ »

для студентів

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова**

Укладачі:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Лазаренко В. Є.

1. Методичні вказівки з проведення самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних семестрових завдань

1.1. Самостійна робота студентів в межах дисципліни "Менеджмент" передбачає поточну підготовку до семінарських занять, а також підготовку до написання контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань і до здачі підсумкового заліку.

Для забезпечення самостійної роботи застосовуються як традиційні способи роботи студентів (читання і конспектування наукової і навчальної літератури), так і сучасні, засновані на використанні Інтернет- та інших комп'ютерно-інформаційних технологій.

Конкретні завдання по окремих розділах наводяться в планах семінарських занять. Для більш чіткої координації самостійної роботи студентів застосовуються індивідуальні і групові консультації. Контроль здійснюється у вигляді підготовки і здачі письмових рефератів, доповідей на семінарських заняттях, а також у виді есе по конкретних проблемах розділів навчальної дисципліни.

Головне призначення семінарських занять у процесі вузівської підготовки фахівців - поглиблена самостійна робота студентів по найважливіших навчальних проблемах курсу. Семінар - "вершина айсбергу" серйозної самостійної підготовчої роботи студентів.

Під час самопідготовки до семінарського заняття за курсом "Менеджмент" студенти мають навчитися працювати з літературою і джерелами, розуміти їх специфіку й особливості використання, навчитися правильно і грамотно конспектувати їх, застосовуючи при цьому різні способи записів (цитування, виклад, тези). Важливо також навчитися виділяти головні думки й ідеї авторів, не висмикувати їх із загального контексту міркувань і доказів.

Крім використання літератури, рекомендованої в програмі навчального курсу "Менеджмент", студентам доцільно опанувати методику самостійного пошуку необхідної літератури для підготовки доповідей, повідомлень, виконання практичних індивідуальних завдань.

Отриману під час самостійної роботи додаткову інформацію з досліджуваних тем дисципліни, доцільно вносити у відповідний розділ конспекту лекцій, щоб лекційний зошит містив одночасно дві складові (лекційні матеріали та додаткова інформація з теми, використовувана для відповідей і виступів у ході семінарських занять).

При виконанні тестових і практичних завдань, а також виробленні відповідей на питання для самоперевірки слід фіксувати всі рішення, відповіді і графічні інтерпретації в письмовій формі.

Найголовніше в підготовці до семінарського заняття за курсом "Менеджмент" – це формування, розвиток і закріплення аналітичних здібностей студентів. Досягається дана мета за рахунок поступового, але послідовного вироблення кожним студентом:

- уміння самостійно систематизувати, оцінювати, узагальнювати матеріал, робити висновки;
- здібностей виділяти серед об'ємного матеріалу головні, ключові моменти;
- навичок співвідносити досліджуваний навчальний і науковий матеріал з конкретними питаннями семінарського заняття;
- уміння знаходити й оцінювати причинно-наслідкові зв'язки між різними досліджуваними явищами і процесами;
- здібностей дискутувати переконливо, аргументовано, логічно несуперечливо і послідовно відстоювати власну точку зору.

Важливим підсумком самостійної роботи студентів за курсом "Менеджмент" є здача іспиту. Мета іспиту – завершити курс навчання, перевірити сформовану у студента систему понять і визначити ступінь отриманих знань. На іспиті перевіряється не стільки рівень запам'ятовування навчального матеріалу студентом, скільки те, як він розуміє ті чи інші інноваційні категорії і реальні проектні проблеми.

При підготовці до іспиту слід особливу увагу приділяти конспектам лекцій, потім підручникам, курсам лекцій та іншій друкованій продукції. Також доцільно максимально використовувати програму курсу, яка допоможе краще зрозуміти логіку викладення основного навчального матеріалу.

1.2. Контрольні роботи та індивідуальні завдання покликані закріплювати та поглиблювати теоретичні знання та прикладні навички, здобуті студентами на лекціях, консультаціях, під час практичних (семінарських) занять, в процесі групової самостійної підготовки. Вони включають виконання розрахункових, тестових та творчих проблемних завдань. Перелік питань до контрольних робіт та вказівок по їх виконанню з дисципліни „Менеджмент” складає зміст окремого методичного видання.

2. ПЛАН позааудиторної самостійної роботи студентів з дисципліни та форми контролю

Тиждень	Теми/питання, що виносяться на самостійне вивчення	Різновид роботи	К-ть годин	Форми контролю
1.	Менеджмент і його основні функції.	Підготовка доповідей і рефератів, відповіді на семінарських заняттях	4	
2.	Розвиток менеджменту як науки і професії.	Підготовка доповідей і рефератів, контрольних завдань, відповіді на семінарах	4	
3.	Організація як система та об'єкт управління	Підготовка есе, виконання контрольних робіт, відповіді на семінарах	4	
4.	Організаційні комунікації	Підготовка доповідей і рефератів, відповіді на семінарах	6	
5.	Управлінські рішення	Підготовка наукових доповідей, відповіді на семінарах, підготовка до ділової гри	4	

6.	Планування як функція менеджменту	Підготовка доповідей і рефератів, відповіді на семінарських заняттях	2	
7.	Стратегічне планування	Підготовка рефератів, виконання контрольних робіт, відповіді на семінарах	6	
8.	Розбудова організаційних структур управління	Підготовка есе та доповідей, контрольних робіт, відповіді на семінарських заняттях	4	
9.	Організація взаємодії і повноваження працівників	Підготовка доповідей, контрольних робіт, відповіді на семінарах	2	
10.	Мотивація персоналу як функція менеджменту	Підготовка есе та презентацій, підготовка до ділової гри	4	
11.	Контроль у менеджменті	Виконання контрольних робіт, відповіді на семінарах	4	
12.	Влада і виконання функцій у керівництві	Виконання контрольних робіт, відповіді на семінарах	2	
13.	Лідерство: стиль та ефективність	Підготовка есе та доповідей, контрольних робіт, відповіді на семінарах	6	
14.	Оцінка ефективності менеджменту	Виконання контрольних завдань, відповіді на семінарах	4	
	РАЗОМ:		52	

3. Перелік контрольних завдань для самостійної роботи студентів по підготовці до семінарських занять та виконання контрольних робіт

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Види менеджменту.
3. Еволюція розвитку управлінської думки.
4. Розвиток управлінської думки в Україні.
5. Організація як система, її складові. Сучасна організаційна парадигма.
6. Організація як об'єкт керування. Види організацій.
7. Життєвий цикл організації.
8. Внутрішнє середовище організації, її основні складові.
9. Зовнішнє середовище організації, фактори прямого і непрямого впливу.
10. Комунікації: поняття, види, етапи комунікаційного процесу.
11. Основні види комунікаційних перешкод і їхнє подолання.
12. Управлінське рішення: поняття, види.
13. Основні способи прийняття управлінських рішень, їх зв'язок із проблемою і рівнем керування.
14. Ефективність і якість управлінських рішень.
15. Планування як функція менеджменту: сутність, принципи, види.
16. Основні методи планування.
17. Форми представлення планів.
18. Особливості стратегічного планування.
19. Управлінська діагностика і її методи.
20. Основні елементи й етапи стратегічного планування.
21. Основні базові стратегії: стабільності, росту, скорочення.
22. Основні базові стратегії: портфельна, ділова, функціональна та рівні їх реалізації.
23. Реалізація стратегічного плану: складові і результати.
24. Організація як функція менеджменту.
25. Основні принципи організації: статичні, динамічні.
26. Структура організації і її основні моделі.
27. Норма керованості і підходи до її визначення.
28. Основні моделі механістичних структур.
29. Основні моделі органічних структур.
30. Повноваження та їх різновиди. Способи делегування повноважень.
31. Організаційне проектування: сутність, принципи, підходи.
32. Бюрократія як модель функціонування організації.
33. Сутність мотивації як функції менеджменту.
34. Основні змістовні теорії мотивації.
35. Основні процесуальні теорії мотивації.
36. Стимулювання праці підлеглих, способи стимулювання.
37. Контроль як функція менеджменту: необхідність, принципи.
38. Види контролю.
39. Процес здійснення контролю.
40. Зв'язок контролю з іншими функціями менеджменту.
41. Особливості виробничого менеджменту.
42. Структура виробничого менеджменту.
43. Основні інструменти виробничого менеджменту.
44. Операційний менеджмент: основні цілі та структура робіт.
45. Інноваційний менеджмент: принципи, сутність.
46. Інновація, види інновацій.

47. Особливості проектного управління та менеджменту.
48. Проект: поняття, сутність, види.
49. Сутність антикризового управління. Діагностика банкрутства.
50. Методи антикризового управління.
51. Група: її види. Особливості управління формальними і неформальними групами.
52. Влада в управлінні: основні форми та механізми (шляхи) реалізації.
53. Стиль лідерства, основні класифікації стилів лідерства.
54. Теорії стилів лідерства в науковому менеджменті.
55. Конфлікт і його складові. Види конфліктів в організації.
56. Методи керування конфліктами.
57. Ефективність і якість управлінської діяльності.
58. Шляху підвищення ефективності і якості управлінської діяльності.
59. Самоменеджмент та його складові.
60. Тайм-менеджмент у роботі сучасного управлінця.
61. Раціоналізація управлінської роботи: ключові принципи та методи.
62. Специфіка національних та міжнародних моделей менеджменту.

4. Типова тематика есе, рефератів (презентацій) і доповідей.

Теми есе:

1. Розбіжності „управління”, „керування” і „менеджмент”.
2. Чи актуалізований у наш час т.зв. *формаційний* підхід до періодизації історії К. Маркса ?
3. Співвідношення періодизації історії економіки та історії управління.
4. Чи можна говорити про нову управлінську революцію, що відбувається в наш час.
5. Всесвітня історія з позицій менеджменту.
6. Національні моделі менеджменту та їх особливості. Чи може існувати українська модель менеджменту?
7. Що вважати ефективним менеджментом?
8. Бізнес-план як основа створення та керівництва фірмою. Основні розділи Бізнес-плану.
9. Маркетинг-менеджмент та його елементи.
10. Концепції «людських відносин» та «партисипативного управління» та їх застосування в менеджменті фірм різних форм власності.

Теми доповідей (рефератів, презентацій):

1. Концепція „соціально-етичного” організаційного менеджменту.
2. Управлінські теорії стародавнього світу.
3. Співвідношення проектного керування в Древньому Єгипті й у сучасному світі.
4. Характеристика управлінської системи та теорії Ф. Тейлора.
5. Адміністративна теорія в менеджменті.
6. НОТ як самостійний науковий напрямок.
7. Наукова школа Центрального інституту праці 1920-40-х років та її внесок у світовий науковий менеджмент.
8. Українська та російська управлінська думка – гуманістичний виклик тейлоризму.
9. Харківська школа організації керування.
10. Раціоналізація як напрямок управлінського наукового пошуку.
11. Наукова школа Інституту техніки керування.
12. Наукова школа Н.А. Витку.
13. Наукова школа А.К. Гастева.

14. Дискусії в Держплані про співвідношення плану і ринку.
15. Менеджмент 3:0 та новітні досягнення у світовому менеджменті.
16. Особливості американського підходу до керування.
17. Особливості японського підходу до керування.
18. Обмеження особистої ефективності менеджера і шляхи їх переборення.
19. Методи антикризового управління.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

6.1. Основна література

1. Мазаракі А.А. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / А.А. Мазаракі, О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
2. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. с англ./ М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. М.: Дело ЛТД. 2002. 702 с.
3. Основи менеджменту. Теорія і практика : навчальний посібник / Г. Є. Мошек [та ін.] ; за ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2017. 528 с.
4. Осовська Г.В. Менеджмент організацій / Г.В. Осовська, О.А. Косовський. К.: Кондор, 2009. 357 с.
5. Палеха Ю.І., Основи менеджменту теорія і практика: навчальний посібник / Ю.Палеха, Г.Мошек, І. К. : Ліра-К. 2018. 528 с.
6. Пилипенко С.М. Менеджмент: навчальний посібник / Пилипко С.М., Пилипенко А.А., Оленко В.І. Харків: Вид. ХНУ, 2012. 208 с.
7. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

6.2. Додаткова література

1. Баєва О.В. Основи менеджменту: практикум: Навч. посібник / Баєва О.В., Ковальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. – К.: Центр учбової літератури, 2007. 524 с.
2. Бутко М. П. Виробничий менеджмент: [підручник] / М. П. Бутко. К. : ЦУЛ, 2015. 400 с.
3. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент / Г.І Кіндрацька. – К.: Знання, 2010. 342 с.
4. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент / П.П. Микитюк. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 237 с.
5. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Т.В. Назарчук, О.М. Косіюк. К: «Центр учбової літератури», 2015. 560 с.
6. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: підручник / М.В. Туленков. К.: Каравела, 2007. 304 с.
7. Хміль Ф. І. Практикум з менеджменту організацій : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. - Львів : Видавництво "Магнолія 2006", 2019. - 332 с.

Крім зазначеного переліку джерел, що носять універсальний характер і призначені бути базою підготовки до семінарських (практичних) занять за всіма темами курсу "Створення стартапів в міжнародному бізнесі", студентам за узгодженням із викладачем слід активно залучати додаткові джерела, перелік яких визначається специфікою тематики кожного окремого індивідуального завдання і формою проведення кожного конкретного семінарського заняття.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

з дисципліни

« МЕНЕДЖМЕНТ »

для студентів

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова**

Укладачі:

Професор кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Лазаренко В. Є.

1. Методи контролю знань студентів з дисципліни

Формами контролю знань є опитування та участь у диспутах, ділових іграх та розв'язанні проблемних ситуацій на практичних (семінарських) заняттях, підготовка есе, рефератів та презентацій проєктів, виконання контрольних робіт (аудиторних та поза аудиторних), модульного контролю, семестрового екзамену, який проводиться у письмовій формі.

2. Схема нарахування балів

Передбачається застосування **бально-рейтингової системи** контролю успішності з урахуванням поточної успішності студента і балів (суми і процентного співвідношення), отриманих ним протягом семестру.

№	Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Оцінка
1	Відвідуваність	5
2	Реферат і виступ (довідь, есе, презентація)	5
3	Участь у ділових іграх та диспутах	10
4	Ведення конспектів	10
5	Виконання індивідуального завдання	10
5.	Контрольна робота	10
Разом (допуск до заліку)		50
4	Екзамен (підсумковий контроль)	50
Сума		100

3. Перелік контрольних питань і завдань для самостійної роботи студентів по виконанню контрольних робіт

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Види менеджменту.
3. Еволюція розвитку управлінської думки.
4. Розвиток управлінської думки в Україні.
5. Організація як система, її складові. Сучасна організаційна парадигма.
6. Організація як об'єкт керування. Види організацій.
7. Життєвий цикл організації.
8. Внутрішнє середовище організації, її основні складові.
9. Зовнішнє середовище організації, фактори прямого і непрямого впливу.
10. Комунікації: поняття, види, етапи комунікаційного процесу.
11. Основні види комунікаційних перешкод і їхнє подолання.
12. Управлінське рішення: поняття, види.
13. Основні способи прийняття управлінських рішень, їх зв'язок із проблемою і рівнем управління.
14. Ефективність і якість управлінських рішень.
15. Планування як функція менеджменту: сутність, принципи, види.
16. Основні методи планування.
17. Форми представлення планів.
18. Особливості стратегічного планування.
19. Управлінська діагностика і її методи.
20. Основні елементи й етапи стратегічного планування.
21. Основні базові стратегії: стабільності, росту, скорочення.
22. Основні базові стратегії: портфельна, ділова, функціональна та рівні їх реалізації.
23. Реалізація стратегічного плану: складові і результати.
24. Організація як функція менеджменту.

25. Основні принципи організації: статичні, динамічні.
26. Структура організації і її основні моделі.
27. Норма керованості і підходи до її визначення.
28. Основні моделі механістичних структур.
29. Основні моделі органічних структур.
30. Повноваження та їх різновиди. Способи делегування повноважень.
31. Організаційне проектування: сутність, принципи, підходи.
32. Бюрократія як модель функціонування організації.
33. Сутність мотивації як функції менеджменту.
34. Основні змістовні теорії мотивації.
35. Основні процесуальні теорії мотивації.
36. Стимулювання праці підлеглих, способи стимулювання.
37. Контроль як функція менеджменту: необхідність, принципи.
38. Види контролю.
39. Процес здійснення контролю.
40. Зв'язок контролю з іншими функціями менеджменту.
41. Особливості виробничого менеджменту.
42. Структура виробничого менеджменту.
43. Основні інструменти виробничого менеджменту.
44. Операційний менеджмент: основні цілі та структура робіт.
45. Інноваційний менеджмент: принципи, сутність.
46. Інновація, види інновацій.
47. Особливості проектного управління та менеджменту.
48. Проект: поняття, сутність, види.
49. Сутність антикризового управління. Діагностика банкрутства.
50. Методи антикризового управління.
51. Група: її види. Особливості управління формальними і неформальними групами.
52. Влада в управлінні: основні форми та механізми (шляхи) реалізації.
53. Стиль лідерства, основні класифікації стилів лідерства.
54. Теорії стилів лідерства в науковому менеджменті.
55. Конфлікт і його складові. Види конфліктів в організації.
56. Методи керування конфліктами.
57. Ефективність і якість управлінської діяльності.
58. Шляху підвищення ефективності і якості управлінської діяльності.
59. Самоменеджмент та його складові.
60. Тайм-менеджмент у роботі сучасного управління.
61. Раціоналізація управлінської роботи: ключові принципи та методи.
62. Специфіка національних та міжнародних моделей менеджменту.

4. Перелік тем індивідуальних завдань у формі есе, рефератів (презентацій), доповідей.

1. Розбіжності „управління”, „керування” і „менеджмент”.
2. Чи актуалізований у наш час т.зв. *формаційний* підхід до періодизації історії К. Маркса ?
3. Співвідношення періодизації історії економіки та історії управління.
4. Чи можна говорити про нову управлінську революцію, що відбувається в наш час.
5. Всесвітня історія з позицій менеджменту.
6. Національні моделі менеджменту та їх особливості. Чи може існувати українська модель менеджменту?
7. Що вважати ефективним менеджментом?

8. Бізнес-план як основа створення та керівництва фірмою. Основні розділи Бізнес-плану.
9. Маркетинг-менеджмент та його елементи.
10. Концепції «людських відносин» та «партисипативного управління» та їх застосування в менеджменті фірм різних форм власності.
11. Концепція „соціально-етичного” організаційного менеджменту.
12. Управлінські теорії стародавнього світу.
13. Співвідношення проектного керування в Древньому Єгипті й у сучасному світі.
14. Характеристика управлінської системи та теорії Ф. Тейлора.
15. Адміністративна теорія в менеджменті.
16. НОТ як самостійний науковий напрямок.
17. Наукова школа Центрального інституту праці 1920-40-х років та її внесок у світовий науковий менеджмент.
18. Українська та російська управлінська думка – гуманістичний виклик тейлоризму.
19. Харківська школа організації керування.
20. Раціоналізація як напрямок управлінського наукового пошуку.
21. Наукова школа Казанського інституту наукової організації праці.
22. Наукова школа Інституту техніки керування.
23. Наукова школа Н.А. Витку.
24. Наукова школа А.К. Гастева.
25. Дискусії в Держплані про співвідношення плану і ринку.
26. Менеджмент 3:0 та новітні досягнення у світовому менеджменті.
27. Особливості американського підходу до керування.
28. Особливості японського підходу до керування.
29. Обмеження особистої ефективності” менеджера і шляхи їх переборення.
30. Методи антикризового управління.

5. Перелік контрольних питань для семестрового іспиту

1. Сутність та особливості управління в економіці. Теорія управління як наука.
2. Сфери реалізації та види менеджменту.
3. Еволюція розвитку управлінської думки. Основні школи наукового управління. Розвиток управлінської думки в Україні.
4. Організація як система та об’єкт управління, її складові. Сучасна організаційна парадигма.
5. Життєвий цикл організації та його фази.
6. Внутрішнє середовище організації, її основні складові.
7. Зовнішнє середовище організації, фактори прямого і непрямого впливу.
8. Комунікації: поняття, види, канали.
9. Етапи та елементи комунікаційного процесу.
10. Основні види комунікаційних перешкод та їх подолання.
11. Ділова бесіда в управлінських комунікаціях: цілі, стадії та інструменти впливу.
12. Управлінське рішення: поняття та види.
13. Основні способи прийняття управлінських рішень, їх зв’язок із проблемою і рівнем управління. Модель вироблення управлінського рішення.
14. Ефективність і якість управлінських рішень.
15. Планування як функція менеджменту: сутність, принципи, види.
16. Основні методи планування.
17. Форми представлення планів.
18. Особливості стратегічного планування.
19. Управлінська діагностика та її методи.
20. Основні елементи та етапи стратегічного планування.

21. Основні базові стратегії: стабільності, росту, скорочення та рівні їх реалізації.
22. Реалізація стратегічного плану: складові елементи та ключові результати.
23. Організація як функція менеджменту.
24. Основні принципи організації: статичні, динамічні.
25. Структура організації та її основні моделі.
26. Норма керуваності та підходи до її визначення.
27. Основні моделі механістичних та органічних структур.
28. Детермінанти, принципи та способи відбору структур управління організаціями.
29. Повноваження та їх різновиди. Способи делегування повноважень.
30. Організаційне проектування: сутність, принципи, підходи.
31. Бюрократія як модель функціонування організації.
32. Проектний менеджмент як підсистема наукового менеджменту: основні складові.
33. Сутність мотивації як функції менеджменту. Ключові поняття теорії мотивації.
34. Основні змістовні теорії мотивації.
35. Мотиваційна піраміда А. Маслоу та сучасна оцінка її практичного потенціалу.
36. Основні процесуальні теорії мотивації.
37. Стимулювання праці підлеглих, способи стимулювання індивідуальної праці.
38. Способи групової мотивації та стимулювання.
39. Контроль як функція менеджменту: необхідність, принципи.
40. Види контролю.
41. Процес здійснення контролю.
42. Зв'язок контролю з іншими функціями менеджменту.
43. Особливості виробничого менеджменту.
44. Структура виробничого менеджменту.
45. Основні інструменти виробничого менеджменту.
46. Операційний менеджмент: основні цілі та структура робіт.
47. Інноваційний менеджмент: принципи, сутність.
48. Інновація, види та суспільно-економічні функції інновацій.
49. Й.Шумпетер як засновник інноваційного менеджменту.
50. Фінансовий менеджмент як підсистема сучасного наукового менеджменту: основні елементи. Модель фінансового планування (методи розрахунку потреби в залученні капіталу, оцінка інвестиційної привабливості проектів, способи обґрунтування економічної ефективності проектів) у праці менеджера.
51. Особливості проектного управління та менеджменту.
52. Проект: поняття, сутність, види.
53. Сутність антикризового управління: суб'єкти, об'єкти та основні інструменти. Діагностика банкрутства та дії кризового менеджера.
54. Методи антикризового управління.
55. Група: її види. Особливості управління формальними і неформальними групами.
56. Влада в управлінні: основні форми та механізми (шляхи) реалізації.
57. Стиль лідерства та його складові, основні класифікації стилів лідерства.
58. Теорії стилів лідерства в науковому менеджменті.
59. Решітка менеджменту Р. Форда та оцінка її практичного потенціалу.
60. Конфлікт і його складові. Види конфліктів в організації.
61. Методи керування конфліктами.
62. Ефективність і якість управлінської діяльності.
63. Шляхи підвищення ефективності і якості управлінської діяльності.
64. Самоменеджмент та його складові.
65. Тайм-менеджмент у роботі сучасного управлінця.
66. Раціоналізація управлінської роботи: ключові принципи та методи.
67. Специфіка національних та міжнародних моделей менеджменту.

6. Приклади завдань для письмового екзамену з дисципліни «Менеджмент»

Варіант № 1

1. Повноваження та їх види. Принципи ефективного делегування повноважень в управлінні різними типами господарських організацій.
2. Ефективне лідерство в менеджменті: поняття, значимі фактори та підходи до їх визначення.
3. Тестове завдання.

Варіант № 2

1. Основні принципи і функції сучасного менеджменту.
2. Структура між особистісних комунікацій в управлінні організаціями. Прийоми завершення бесіди і виходу з неї.
3. Тестове завдання.

Варіант № 3

1. Рівні керування та рольові типи менеджерів у сучасній організації.
2. Конфлікти в організаціях: причини виникнення, типологія та принципи розв'язання.
3. Тестове завдання.

Варіант № 4

1. Фактори ефективності різних видів управлінських рішень та порядок їх вироблення / прийняття керівником. Системна модель управлінського рішення.
2. Внутрішньо організаційне планування: принципи, методи, алгоритм робіт.
3. Тестове завдання.

Варіант № 5

1. Менеджер, підприємець і власник як суб'єкти керування організацією. Підприємництво: зміст, види робіт та організаційно-правові форми.
2. Організація як об'єкт управління: основні підсистеми та методи керівництва. Лінійна організаційна структура: переваги і недоліки.
3. Тестове завдання.

Варіант № 6

1. Типологія структур управління сучасними організаціями. Бюрократичні та адаптивні організаційні структури.
2. Поведінковий підхід до ефективного лідерства. Класифікації стилів керівництва Д.Мак-Грегора та Р.Лайкерта.
3. Тестове завдання.

Варіант № 7

1. Рівні менеджменту як системи управління економікою. Фірма як об'єкт управління у менеджменті.
2. А.Маслоу та його внесок у науковий менеджмент. "Мотиваційна піраміда" та її оцінка.
3. Тестове завдання.

Варіант № 8

1. Стратегічне планування розвитку ринкової організації: принципи та алгоритм робіт. Стратегічне планування і стратегічне управління.
2. „Двох факторна” теорія мотивації Ф. Герцберга: переваги і недоліки.
3. Тестове завдання.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ
ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

з дисципліни

« МЕНЕДЖМЕНТ »

для студентів

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародний бізнес»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

Укладачі:

Професор кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії Лазаренко В. Є.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання успішності студентів проводиться за внутрішньою університетською бальною шкалою та національною шкалою

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях (за п'ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями:

– розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

– ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;

– знання основної та додаткової літератури;

– уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді управлінських ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;

– логіка, структура, стиль викладення матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

«5» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати, як саме категорії менеджменту проявляються в умовах конкретних управлінських ситуацій, вміти здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем.

«4» бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни «Менеджмент» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій якісного та кількісного управлінського аналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення інструментальних або інших практичних аспектів питання.

«3» бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«2-0» балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але й вузлових питань курсу.

Критерії оцінки знань при розв'язанні задач.

«5» балів ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних розрахункових дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

«4» бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

«3» бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без адекватного теоретичного обґрунтування.

«2-0» ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язанню задачі іншим студентом.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

«5» балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

«4» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 70-89%.

«3» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 50-69%.

«2-0» виставляється, якщо правильні відповіді складають менше 50%.

Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та реферат.

«5» балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, виявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

«4» бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем.

«3» бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

«2» бали виставляється студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

